

**Kuu tegija
JAAK JUSKE:**
Olen jõudnud
jagamise ikka

Loe lk 2

SUUR TULUMAKSUREFORM

86% inimesi hakkab
2018. aastast saada
rohkem palka kätte.

Loe lk 3

INTERVJUU:
Jevgeni
Ossinovski
koalitsioonist,
ootustest ja
muutustest

Loe lk 6-7

Sotsiaaldemokraat

Detsember 2016

www.sotsdem.ee

OOTUSTEKÜLLAST JÕULUAEGA

JA MUUTUSTEROHKET

UUT AASTAT!

JUHTKIRI

Marju Lauristin

Euroopa Parlamendi liige

Kaua oodatud muutus

Eesti poliitikas on toimunud väga kaua oodatud muutus. See on palju üldisem kui pelgalt valitsuse muutus. Keskerakonnas toimunud uuendusküür ja Reformierakonna võimumonopoli murdmisest tervendab kogu meie poliitilist kultuuri ning on juba esimeste nädalatega toonud Eesti ühiskonda senisest palju avatumat ja rõõmsamat vaimu. Tulevikus annab see võimaluse moodustada valimiste järel kord vasakpoolsem ja kord parempoolsem valitsuskoalitsioon, et kõik ühiskonnarühmad tunneksid end võimu teostamisel esindatuna. Kokkuvõttes võidab sellisest normaalsest poliitika vaheldumisest ühiskond tervikuna.

Meie olemasoleva erakonnana selliseks sammuks ammu valmis olnud. Nüüd oli selleks valmis ka Keskerakond ja Isamaa ja Res Publica Liit. Leian, et uue valitsuse moodustanud erakonnad on riigis võtnud uue kursi ja viivad Eesti sidusama ühiskonna poole, kus on võimalik teha suuremat koostööd.

Konkreetsed murekohtade puhul olemasoleva palgavaesusest rääkinud väga kaua. Minu meelest on sellele leitud hea lahendus, mis toob kaasa väikesepalgaliste inimeste sissetulekute järsu kasvu. Sellest võidavad näiteks sotsiaaltöötajad, õed, müüjad ja kultuuritöötajad, kellest suur hulk on naised. See tähendab, et selle muutusega astume ühtlasi ka sammu soolise võrdsuslikkuse poole ja vähendame palgalõhet.

Samuti on oluline välja tuua suurte perede toetused. Me kõik teame näiteid lastega peredest, kes elavad vaesuses. Samuti on suurperede emad tihti kodused ja isad sunnitud perele leiba teenima välismaal. Usun, et uue valitsuse sammud annavad suurema kindluse eelkõige emadele. Emade kindlustunne on väga oluline Eesti juurdekasvu seisukohast.

Tänu uuele valitsusliidule vaadatakse ka kogu maksusüsteemile teise pilguga. Olemasoleva rääkinud, et maksusüsteemi tuleb tasakaalustada, et eri maksude osa sellest oleks võrdsem. Selles suunas peame ka liikuma ning julgemalt rääkima näiteks kinnisvaramaksust. Selle kõige juures on oluline leida maksusüsteemi pikaajalised lahendused.

Leian, et uue valitsuse moodustanud erakonnad on riigis võtnud uue kursi ja viivad Eesti sidusama ühiskonna poole, kus on võimalik teha suuremat koostööd.

Mul on hea meel sotsiaaldemokraatide tugeva meeskonna üle valitsuse koosseisus. On väga hea, et Jevgeni jätkab senises ametis. Inimeste tervis ning tööturu muutmine vastavaks innovatiivse digimajanduse vajadustele on sotsiaaldemokraatlikus poliitikas võtmetähtsusega. Samuti on suurepärane, et Eesti eesistumise ajal on välisministriks Sven. Indreku jätkamise üle kultuuriministrina rõõmustavad kõik kultuuritöötajad ja loomeinimesed. Urve tagasitulek valitsusse toob aga Stenbocki majja särtsu, mida seal on

väga vaja. Aga Andresega hakkab ma Brüsselis kõige tihedamini koostööd tegema, sest Euroopa Parlamendis kuulun kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni.

Uues koalitsioonis on meie väärtused tugevalt esindatud. Nende elluviimist soodustab ka asjaolu, et meil on nii maksu- kui ka sotsiaalpoliitikas palju koostööpunkte Keskerakonnaga. Mul on hea meel ka Isamaa ja Res Publica Liidu üle, kes on valmis muutusteks ning liikumas avatud rahvusluse suunal, milles meil sotsiaaldemokraatidena on väga palju kaasa rääkida.

Usun, et edukas valitsuse muutus annab sotsiaaldemokraatidele innustust oma mõju suurendamiseks ja hea ühiskonna edendamiseks kõigil Eestis. ●

Sotsiaaldemokraat:

Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond
Aadress: Toompuiestee 16, Tallinn 10137 Telefon: 611 6040
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Jaak Juske, ajaloo huviliste su

Jaak Juske tuuril Nõmmel.

Talv näitas 5. novembril esimest korda oma tõelist palet: õhus olid külmakraadid, lumi ulatus üle pahkluu ja puhus kõle tuul. Ometi võis keskpäeva paiku näha Nõmme keskuses tavatut pilti. Rahvas suundus kümnete ja kümnete kaupa Nikolai von Glehni kuhu juurde, mille jalamil ootas neid Jaak Juske. Kui ajaloolasest poliitik alustas Nõmmele linnaõiguste andmise 90. aastapäevale pühendatud kultuurimatka, oli teda kuulamas ligi 300 inimest, kes pisut hiljem ei tahtnud Nõmme kitsastele tänavatele ära mahtuda. Raudteejaama juures, kus retk lõppes, teenis Jaak arvukalt publikult sooja aplausi. Tasub märkida, et tegu oli teise Jaagu juhitud jalutuskäiguga samal päeval –

Tõeline edu on saanud raamatuid, mis pajatavad Tallinna ja teiste suuremate linnade kujunemisloost.

hommikupoolikul tutvustas ta Eesti ajalooõpetajatele Tondi kasarmute ümbrust.

Avastusretkedest koos Juskega, olgu siis Kopli liinidele, Kalamajja, Kassisaaba, Veerenni, Sikupilli asumitesse või pealinna kummitusmajadesse, on kujunenud tallinlaste seas omamoodi hitid. Põhjalike teadmiste kõrval on tema trumbiks oskus rääkida köitvalt läinud aegade sündmustest, inimestest ja ajaloo majadest. Igal juhul tabas ajaleht KesKus naelapea pihta, kui ta mõni aeg tagasi teatas: "Jaak Juske, kõigi ajaloo huviliste lemmik ning linnaekskursioonide tark trollibuss."

Lugude jutustamise annet on ta kasutanud raamatute kirjutamisel, mida on ilmunud tervelt 14 ja seda viimase viie aasta jooksul. Tõeline edu on saanud raamatuid, mis pajatavad Tallinna ja teiste suuremate linnade kujunemisloost. Kõige värskemalt nägi trükivalgust koduasumi Pelgulinna ajaloo kirjutatud raamat. Lisaks on Jaak mitme lastele mõeldud raamatu autor.

Kindel austajaskond on ka Jaagu

blogilugudel, mis keskenduvad ajaloole, aga ka Tallinnas toimuvale poliitilisele võitlusele ja linna arengule. Pea kümme aastat tagasi blogipidamist alustanud Jaak teeb seda järjepidevalt siia maani. Ta on

Jaak on mees, kes on suutnud ajaloo meile lähemale tuua, elavaks ning põnevaks muuta.

kirjutanud kokku 1600 blogilugu, mida on loetud 1,2 miljonit korda! Võimas saavutus ajal, mil pealiskaudsus võtab maad ja inimesed eelistavad suhelda Facebookis või Twitteris. Kõige selle juures jõuab ta teha oma põhitööd ja õpetada lastele ajalugu Gustav Adolphi gümnaasiumis. Jaak on mees, kes on suutnud ajaloo meile lähemale tuua, elavaks ning põnevaks muuta. ●

Jaak 40. sünnipäeva tähistamas.

uur lemmik

Olen jõudnud jagamise ikka

Asja ümmargust sünnipäeva tähistanud Tallinna linnavolikogu liige ja üle Eesti tuntud ajaloolane ja sotsiaaldemokraat Jaak Juske on leidnud elus tasakaalu ja saab tegeleda erinevate paeluvate asjadega.

Kas 40. eluaasta täitumine on sinu jaoks pigem üks number või siis oluline verstapost, mis paneb tagasi vaatama ja ka uusi tulevikusihte seadma?

Ajaloolasena on aastanumbrid ikka tähtsad. Heal juhul on umbes pooled tiirud ümber Päikese tehtud ja pooled veel ees. Nii et on tõesti hetk tehtut hinnata ja uusi sihte seada. Siiani oli elus aeg, kus ammutad endasse üha uusi kogemusi, teadmisi. Nüüd olen aga jõudnud ikka, kus tahad seda kõike teistega jagada. Ja isana, õpetajana, ajaloolasena saan seda iga päev teha.

Oled tööpoolest laia haardega: õpetaja, ajaloo propageerija, raamatute autor, poliitik, aga ka nelja lapse isa. Milline roll on neist kõige südamelähedasem?

Oluline on leida tasakaal. Aga olen selles mõttes õnnelik inimene, et saan teha asju, mis mulle meeldivad. Ja kõik need rollid-tegevused täiendavad üksteist.

Poole oma elust oled olnud seotud poliitikaga. Kas sul Eesti poliitajaloo on eeskujusid?

Tegelikult on huvi poliitika vastu olnud mul juba laulva revolutsiooni päevilt. 1997. aastal alustasin Parempoolsete pressiesindajana. Pärast erakondade liitumisi olen 1999. aastast Mõõdukate-Sotsiaaldemokraatide liige. Sotsiaaldemokraadina olen pidanud oluliseks ühe meie esimese iseseisvusaja suurkuju August Rei pärandi tutvustamist.

Poliitikuna oled teinud arvukalt ettepanekuid Tallinna linnaruumi muutmiseks ja seisnud pealinna suurkujude ning ajaloo kohtade mäletamise, mälestamise ja tähistamise eest. Mida on õnnestunud korda saata?

Kuna linnaajaloo jäädvustamine on teema, millele on linnavalitsusel raske ei öelda, on tõesti minu algatusi opositsioonisaadikutest kõige rohkem toetatud. Linnavalitsus on toetanud minu ettepanekut tähistada linnaruumis maa alla suletud Härjapea jõe kulgemine, samuti algatust tähistada Raekoja platsi sillutises hävinud vaekoja alusmüüride asukoht. Minu ettepanekul maksab linn igal aastal üliõpilastele Tallinna kauaaegseima linnaapea Anton Uuessoni nimelist stipendiumi.

Õnne ja edu uude kümnendisse astumise puhul!

86% inimesi hakkab aastal 2018 teenima rohkem

75% inimestest teenib kuni 1200 € ja saab iga kuu **62 eurot** ehk iga aasta **744 eurot** rohkem palka kätte.

11% inimestest teenib 1200–1758 eurot – ka nemad saavad iga kuu **senisest rohkem palka kätte**.

14% inimestest teenib üle 1758 euro ja ja maksab iga kuu maksudena **kuni 38 eurot** rohkem.

Võrdne Eesti: meie aja suurim maksureform

Värskes valitsuslehes, mis määrab meie kõigi tuleviku alguses kaheks ja pooleks aastaks ning siis loodetavasti pikemaajaks, puudutab esimest korda nii paljusid Eesti inimesi. 774 eurot aastas ehk üle 60 euro kuus jääb rohkem raha kätte ligi poolele miljonile keskmist palka teenivale töötajale. See saab võimalikuks tulumaksuvaba miinimumi tõstmisega praegusest 170 eurot 500 euroneni 2018. aastal. Tegu on taasiseseisvunud Eesti suurima maksureformiga, mis suurendab madalapalgaliste ja keskklassi sissetulekuid.

Selle juures tulumaksuäär ei tõuse.

Mitte kellegi tulumaks ei ole ka edaspidi rohkem kui 20% palgast. Tulumaksuvabastuse reformi kate tuleb peamiselt alkoholiaktsiisist, sotsiaalmaksu määra säilitamisest, kõrgema palga puhul maksuvaba tulu kaotamisest ja olemasoleva madalapalgaliste maksutagastuse süsteemi muutmisest.

Ettevõtlus- ja infotehnoloogia- ministri Urve Palo sõnul loob kavandatud tulumaksureform suuremat sotsiaalset õiglust: „See on suur samm, et tuua Eesti välja Euroopa ühe suurema piirkondliku ebavõrdsusega riikide seast.“ Just keskmistes ja väiksemates linnades-valdades elab suur osa neist kokku 86

Urve Palo
Ettevõtlus- ja info-
tehnoloogiainister

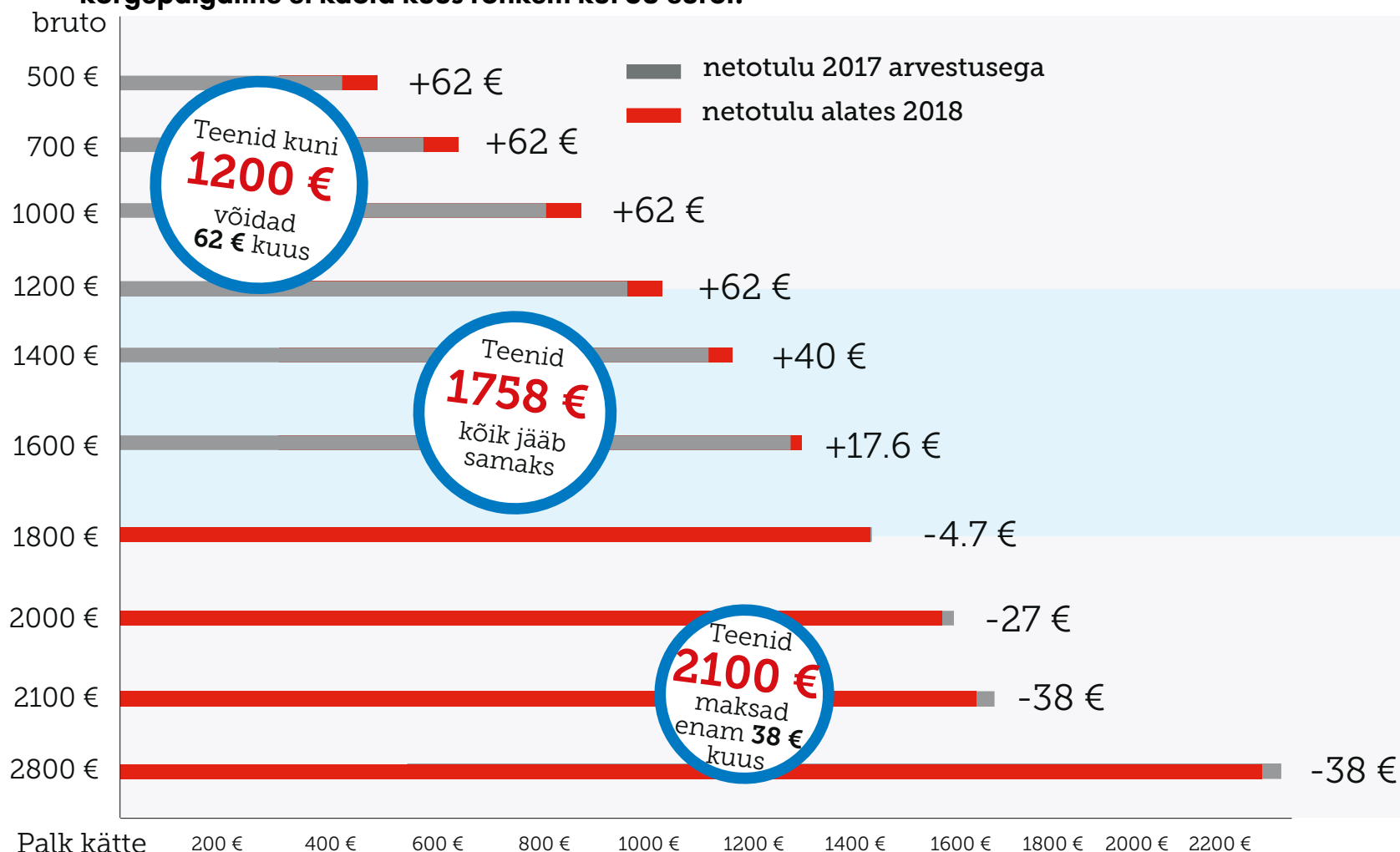
See on suur samm, et tuua Eesti välja Euroopa ühe suurema piirkondliku ebavõrdsusega riikide seast.

protsendist Eesti palgasaajatest, kes võivad uue valitsuse maksureformiga. Keskmisest palgast enam teenivate inimeste maksuvaba tulu hakkab sujuvalt kahanema sissetuleku kasvades ning maksuvaba tulu kaob 2100 eurost suurema sissetuleku puhul. Sellest rohkem teeniv inimene saab võrreldes praegusega kuus 38 eurot vähem kätte. Kõrgepalgalised inimesed ei kaota rohkem kui 38 eurot kuus.

Ka OECD on Eestile ette heitnud, et meil on kuni keskmist palka teenivate inimeste maksukoormus liiga suur. Alates aastast 2018 see aga muutub ja töötamine muutub tasuvamaks. ●

Maksuvaba tulu tõuseb 500 euroneni ning hakkab alates 1200 eurost sujuvalt langema.

Kõrgepalgalised (al 1758€ palk) hakkavad iga kuu samm-sammult vähem palka kätte saama, ükski kõrgepalgaline ei kaota kuus rohkem kui 38 eurot.

„Tulumaksumäär jääb ju kõigile samaks, lihtsalt tulumaksuvaba miinimumi astmed on seal olemas. Seal on kolm astet. Tegemist on müütimurdva otsusega Eesti Vabariigis.“ **AK, 17. nov**

Ivari Padar
 Eesti mõjukaim maaelu edendaja 2016

Uus võimulepe toob oma-valitsustele jõu tagasi

Sotsiaaldemokraatide jaoks on oluline, et meie omavalitsused ja kogukonnad oleksid tugevad. Vaid nii on iga inimese hääl kuulda. Omavalitsuste iseseisvuse tagavad selged ülesanded ja korralik tulubaas.

Uus valitsusliit on seadnud oma eesmärgiks sisustada haldusreform ning anda oma-valitsustele juurde nii ülesandeid kui ka lisaraha nende täitmiseks. See tähendab omavalitsuste tulubaasi taastamist 30 miljoni euro ulatuses ning ühistranspordi dotatsiooni iga-aastast suurendamist 21 miljoni euro võrra. Viimane tähendab, et ühendus omavalitsuste vahel paraneb.

Lisaks minnakse edasi üürielarumate programmiga ning luuakse meetmed omavalitsuste elamufondi investeeringute toetamiseks.

Oma põllumajandus ja tööstus on meie sahvri ja julgeolek. Kuigi põllumajanduses hõivatuid on 2-3 protsenti, peame aru saama, et need inimesed harivad kogu Eesti haritavat maad ja kindlustavad, et sahvri on täis ja sealsest jätkuks ka ekspordiks. Et see ka nii jääks, taastame põllumeeste üleminekutoetused, järgmisel aastal maksame välja 20 miljonit eurot ja 2020. aastani see mõnevõrra väheneb ehk aastal 2020 on ulatub toetus ligi 15 miljoni euroni.

Uus valitsusliit on seadnud oma eesmärgiks sisustada haldusreform ning anda omavalitsustele juurde nii ülesandeid kui ka lisaraha nende täitmiseks.

See raha aitab Eesti põllumehi väärtusahelas edasi ja muudab nad konkurentsivõimelisemaks. Põllumehele on toetuste abil võimalik teha vajalikud investeeringud, et tõsta oma konkurentsivõimet. Põllumehe rikkus ei tule toetustest, vaid eelkõige oma toodangu eest saadavast paremast hinnast. Meie toidusektori edu võti on toodangu praegusest suurem väärimine, et kauba eest saaks küsida ka eksporditurgudel paremat hinda.

Tähelepanuta ei jää ka Ida-Virumaa, loodav programm hakkab sisaldama vajalikke investeeringuid infrastruktuuri ja inimeste elukvaliteedi parandamiseks. Taas kord on päevakorral sisekaitseakadeemia viimine Narva.

Põllumeeste üleminekutoetuste taastamine, haldusreformi jätkamine, kohalike omavalitsuste toetamine ja nende tulubaasi suurendamine, maakondliku tasuta ühistranspordi võimalikkus, kiire interneti jõudmine hajaasustuse piirkondade majapidamistesse, mis suurendab tänapäevase kaugtöö võimalusi, politseile ja piirivalvele kiirreageerimisvõimekuse lisamine ning veel paljud head asjad. Kõik kokku ongi see heade muutuste kokkulepe ja alus targale Eestile. ●

„Tulumaksumäär jääb ju kõigile samaks, lihtsalt tulumaksuvaba miinimumi astmed on seal olemas. Seal on kolm astet. Tegemist on müütimurdva otsusega Eesti Vabariigis.“ **AK, 17. nov**

SDE UUED MINISTRID

SDE MINISTRITE JÄRGMISED TÄHTSAD TEEMAD:

Sven Mikser välisminister Euroopa Liidu eesistumise korraldamine Idapartnerluspoliitika tõhustamine Välisteenistuse tugevdamine	Andres Anvelt siseminister Õiglase trahvisüsteemi loomine Politseitöö tugevdamine Päästetehnika kaasajastamine	Urve Palo ettevõtlus- ja infotehnoloogia minister E-Eesti edendamine Üürielarumate programmi elluviimine Ettevõtluse arendamine	Jevgeni Ossinovski tervise- ja tööminister Alkoholi poliitika karmistamine Täiendõpe täiskasvanutele Tervishoiupoliitika edendamine	Indrek Saar kultuuriminister Spordi rahastamise reform Kultuuritöötajate palgatõus Ujumise algõppe rahastamine
--	---	--	--	---

Sotside viis portfelli

Kaks nädalat kestnud asjalikud ning tempokad võimukõnelused sotside, Keskerakonna ja IRLi vahel andsid Eestile heade muutuste kokkuleppe, aga need töid meile ka tugeva valitsuse, kus sotsiaaldemokraatide ministriportfellid on endisest toekamad.

Ajakirjanikele oli koalitsiooniläbirääkimiste ajal sageli kõige olulisem küsimus „Kuidas te ministrite kohad jagate?“. Vastust ei olnud, sest sellega hakkasid kolme erakonna esimehed Jevgeni Ossinovski, Jüri Ratas ja Margus Tsahkna tegelema tõesti alles reede, 18. novembri õhtul. Valge suits, et uus valitsus on ka nimeliselt kokku lepitud, tõusis nõupidamisruumi õhuaknast alles laupäeva, 19. novembri varahommikul. Kohe seejärel algasid erakondade juhatused, kus öised kokkulepped kinnitati, nagu ka hiljem volikogudes.

See õo vastu laupäeva oli kirglikest vaidlustest tiine. Esmalt oli selge vaid alguspunkt – uue võimuliidu iga osaline saab võrdselt viis ministrikohta ja peaminister on Jüri Ratas. Kõik muu oli lahtine ja kolme erakonna esimehe kokku vaielda.

Tulemuseks tugevdasid sotsiaaldemokraadid oluliselt enda positsioone valitsuse laua taga. Jevgeni Ossinovski – keda paljud nägid uue haridusministrina – jättis aga endale endiselt tervise- ja tööministri portfelli, mis annab talle võimaluse edasi tegeleda tervishoiu- ja tööhõivereformidega. Tema vastutada on

Tulemuseks tugevdasid sotsiaaldemokraadid oluliselt enda positsioone valitsuse laua taga.

ka rahvatervis, ravimid ja meditsiiniseadmed, töötuskindlustus, töösuhted ja töökeskkond, samuti võrde kohtlemise, naiste ja meeste võrdõiguse edendamine. See on osa hoolivast ühiskonnast ja laiemalt ebavõrdsuse vähendamisest. Tegemist on valdkondadega,

millest sotsiaaldemokraatide esimees ei tahtnud lõpuks loobuda.

Sotsid loobusid kaitseministri kohast (senine minister Hannes Hanso jätkab julgeoleku- ja kaitsepoliitika kujundamist nüüd parlamendi riigikaitsekomisjoni esimehena), kuid tõstsid välisministriks Sven Mikseri kui Eesti viimaste aastakümnete ühe säravama ja mõjukama välispoliitilise mõtte kujundaja. Võime olla kindlad, et nii nagu juba valitsuskõneluste alguses nimetas uus võimuliit enda tegevuse oluliseks eesmärgiks tugevamat välissuhtlust ja julgeolekut, on Sven Mikser sellel eesliinil tõesti parim valik. Tema peab käised üles käärima, et Eesti oleks järgmisel aastal edukas Euroopa Liidu eesistujana, mõjukas suhete hoidmisel NATO liitlastega ja suhete kujundamisel Ameerika Ühendriikide uue administratsiooniga, ühtne koos Euroopaga rahvusvahelise õiguse rikkujale sanktsioonide kehtestamisel, leidlik Euroopa Liidu idapartnerluspoliitika uuendamisel. Sven Mikserist sai Eesti oluline visiitkaart, Eesti nägu.

Samuti on kõige õigem siseminister Andres Anvelt, senine sotsiaaldemokraatide parlamendi-fraktsiooni esimees. Vaatame korra tagasi. Ta alustas tööd politseis juba siis, kui Eesti veel taastas oma iseseisvust. Töötas kriminaalpolitseinikuna 1990. aastate esimesel poolel, kui kuritegelikud grupeeringud õiendasid arveid automaadivalangute ja pommiplahvatustega. Muutis keskkriminaalpolitsei juhina selle asutuse kaasaegsele politseitööle toetuvaks eliitüksuseks. Aitas politseikolledži direktorina kaasa tänapäevasele mõtlejate ja tegutsevate politseiametnike esiletõusule. Hakkas justiitsministrina rääkima õiglaste trahvide kehtestamise vajalikkusest, mis nüüd jõudsid ka koalitsioonilepingusse. Kes siis veel, kui mitte Anvelt?

Kahtlemata suurendasid sotsid enda mõjukust valitsuses ka seeläbi, et senine ettevõtlusministri portfell kannab nüüd Urve Palo käes nimetust ettevõtlus- ja tehnoloogiainister. Tema vastutuse all on ettevõtluse ja ekspordi areng, väliskaubanduse areng, kaubanduse kaitsemeetmed, investeeringute kaasamine, tehnoloogiline

arendustegevus, innovatsioon, ehitus ja elamumajandus, turism ning palju sellest, mis seotud e-Eestiga – informaatika, telekommunikatsioon, riigi infosüsteemide areng. See on osa targa Eesti loost. Urve Palo ei vaja pikemat sisseelamisaega, sest on ta ju varemgi ettevõtlusministrina töötanud. Senine minister Liisa Oviir jätkab riigikogus sotsiaaldemokraatide fraktsiooni aseesimehena ja künnab Euroopa-põldu EL asjade komisjonis.

Kultuuriministriks jäi endiselt Indrek Saar, kes on mehiselt võidelnud kultuuritöötajate palkade eest ja saavutanud 13,5protsendilise palgatõusu aastast. Kultuuritöötajate palgatõus jätkub. Aga Indrek Saar koostas ka huvitegevuse kontseptsiooni, mis annab võimaluse igale lapsele ja noorele tegeleda oma annete arendamisega. Tema ettepanekul on uue valitsusliidu alupõhimõtetes kirjas lubadused luua koostöös Eesti Arhitektide Liiduga

Uued liikmed riigikogus

Seoses ministriportfellide muutumisega tulevad riigikogusse ka uued asendusliikmed.

Riigikogus teevad nüüdsest tööd ka need sotsid:

**Liisa Oviir,
 Barbi Pilvre,
 Hannes Hanso
 Hardi Volmer
 Inara Luigas**

ministeeriumideülene ruumilise planeerimise ekspertkogu, et Eestis oleks vähem koleehitisi, jätkata spordirahastamise reformi ning väiksema tunduv, aga tegelikult äärmiselt oluline vajadus tõsta ujumise algõpetuse taset.

Niisiis, suurte valdkondadega tugevad ministrid tugevas valitsuses. Edu neile. Nad saavad kindlasti hästi hakkama. ●

Väike riik ja väike rahvas saab olla edukas vaid siis, kui ta on hooliv, sõbralik ja tark. Just sellise Eesti eest on alati seisnud sotsiaaldemokraadid.

Foto: riigikogu, Erik Peinar

Heade muutuste lepe

Ettevõtlik Eesti

Mie eesmärk on kiirem majanduskasv, mis jõuab kõigi Eesti inimesteni. Eesti konkurentsivõime huvides suurendame riigi investeeringuid. Soodustame enamate inimeste osalemist tööturul ning panustame nende oskuste parandamisse. Meie majandusruum peab ettevõtlusega alustamise lihtsuse kõrval pakkuma ettevõtetele paremaid kasvuvõimalusi.

Jaanus Marrandi
riigikogu liige

Majanduskasv ei ole mingi kildkonna privileeg, vaid see peab jõudma iga Eesti inimeseni.

Maksumuudatused

- Looime investeeringute programmi, mille raames investeerime 315 miljonit eurot kolme aasta jooksul: infrastruktuur, elamumajandus ja kaitseinvesteeringud
- Alustavate ettevõtete maksuerisused
- Riigiettevõtete võõrandamine
- Tööjõu maksukoormuse langetamine

Ettevõtlusmaksud

- Sotsiaalmaksu määra säilitamine 33%
- Diisliaktsiisitoosu ärajätmine 2018
- Majutusasutuste käibemaksutõusu ärajätmine
- Ettevõtete tulumaksukoormuse vähendamine stabiilsete dividendimaksude korral 20% pealt 14%-le
- Kehtestame pangalaenu
- Piirame kasumi maksuvaba väljavõtmist Eestist
- Firmaautode erisoodustussüsteemi lihtsustamine

Tervisekäitumist mõjutavad maksud

- Suhkrujookide maks
- Veini ja siidri ning õlle aktsiisitoos

Lisaks

- Eluasemelaenu intresside tulumaksuvabastuse piirmäära muutmine
- Hoiuseintressi maksuvabastuse kaotamine
- Gaasiaktsiisi tõus
- Mootorsõidukite registreerimistasu
- Trahvimäärad sõltuvaks sissetulekutest ehk "õiglasel trahvid"

Toomas Jürgeinstein
riigikogu liige

**Minu jaoks on lakmus-
teemaks õpetajate
palk, kui 120%-ga
hakkama saame, siis
on see päris kõva sõna.**

Plaanitavad muudatused

- Õpetajate palgatõus kuni 120% keskmisest palgast
- Tugispetsialistidele vajalikud palgavahendid
- Lasteaiaõpetajate palgatõus
- Doktoranditoetuse suurendamine
- Eesti keele õpetamise laiendamine
- Lisaraha erakoolidele
- Koolitoiduraha kohalikele omavalitsustele tõuseb 1 euroni
- Lisatoetus maagümnaasiumidele

Tark Eesti

Pädevad ja pühendunud õpetajad on Eesti kooli suurim vara, just nemad annavad meie õpilastele maailma ühe parema hariduse, mis toetab nende hilisemaid eluvõimalikke. See tähendab, et õpetajad väärivad palka, mis on tõesti palk. Haridusse pandud raha ei ole kulutus, vaid investering tulevikku.

Hooliv Eesti

Mie valitsemise kokkuleppe keskmeks on Eesti rahvastiku-probleemide lahendamine: et Eestist saaks kasvava rahvastikuga riik, kus sündimus suureneb, tervelt elatud aastad pikenevad, kuhu siit kord läinud tahavad tagasi pöörduda ning et Eesti oleks erinevusi austav ühiskond.

Helmen Kütt
riigikogu liige

**Uue koalitsiooni-
lepingu keskmeks
on inimene, et meie
rahvas jääks kestma,
kasvaks ja areneks.**

Plaanitavad muudatused

- Kultuuritöötajate palgatõus
- Vanemahüvitisereform
- Täiendav ravimihüvitis
- Ujumise algõppe täiendav rahastus
- Lapserikka pere toetus 300 eurot kuus
- Omastehoolduse reform
- Raske puudega laste vanemate õppelaenu kustutamine
- Matusetoetuse taastamine

Kaitstud Eesti

Me lähtume tingimusteta Eesti senistest julgeoleku- ja välispoliitilistest põhimõtetest, meie partnerlus- ja liitlaskoostöö NATO ja Euroopa Liiduga on meie julgeoleku olulisimaks garantiiks. Me toetame jätkuvalt vähemalt 2% eraldamist SKP-st kaitsekulutustele ning tugevdame välisestisust. Ühtlasi tuleb valitsuse tasandil viivitamatult alustada ettevalmistusega Euroopa Liidu eesistumiseks.

Hannes Hanso
riigikogu liige

**Eesti jätkab senise
välis- ja julgeoleku-
poliitikaga, sest ühtsena
on alati kergem maailma
arvukate provokatsioonidega
toime tulla.**

Plaanitavad muudatused

- Jätkame senise välis- ja julgeolekupoliitikaga
- Uued kaitseinvesteeringud
- Rohkem kogukonnapolitiseid
- Kiirreageerimisvõimekuse suurendamine PPA-s
- Täiendavad vahendid vabatahtlikele päästjatele

Kogukonna Eesti

Sotsiaaldemokraatide jaoks on oluline, et meie omavalitsused ja kogukonnad oleksid tugevad. Vaid nii on iga inimese hääle kuulda. Omavalitsuste iseseisvuse tagavad selged ülesanded ja vastav tulubaas.

Tanel Talve
riigikogu liige

**Ligipääs kiirele ja tasku-
kohasele internetile on
21. sajandil omal moel
üks inimõigustest ning
riigi ülesanne on see
tagada.**

Plaanitavad muudatused

- Riiklik üleminekutoetus põllumeestele (top-up)
- Kohalike omavalitsuste tulubaasi suurendamine
- Eraldame lisaraha maakondlikule ühistranspordile
- Täismahus kriisiabi põllumeestele
- Kiire internetiühenduse viimase kilomeetri väljajehitamine

„See, et uus võimuliit aktsiise ei tõsta, on ettevõtjatele aga hea uudis. Ka sotsiaalmaksu alandamise tühistamine ei tohiks protesti tekitada, sest see oli nagunii kosmeetiline parandus. Loomulikult tuleb ka tulumaksuvaba miinimumi tõsta, sest see on ajast ja arust.” [Pealinn, 17. nov](#)

JEVGENI OSSINOVSKI:

Usun, et meie ministrid moodustavad valitsuse tugevaima tiimi

Andri Maimets
Katri Eespere

Jevgeni Ossinovski, valitsusremont on seljataga. Mis mõtetega sa toimunud pöördelistele sündmustele tagasi vaatad?

Need kaks nädalat olid Eesti poliitikas vaieldamatult murrangulised. Lõpule jõudis üks suur ajastu, Reformierakond lahkus võimult. Meie ülesanne oli alustada viivitamata uute koalitsiooniläbirääkimistega, et Eestit ka edaspidi meie põhimõtetest lähtuvalt juhitaks. Selle poolelise nädala jooksul tegid kõik osalised metsikult tööd selle nimel, et kokkulepped tööpoolest sünniks. Möistagi oli ka meie erakonnale see keeruline aeg, sest juhtivpoliitikutest koosnev meeskond töötas hommikust hilisõhtuni eri valdkondade ettepanekutega ja vedas läbirääkimisi.

Arvan, et lõpptulemusega võib jääda rahule. Meil õnnestus väga olulistes teemades saavutada läbimurre, mille

eest oleme kaua seisnud. Näiteks suur edasiminekuks regionaalpoliitikas, kohalike omavalitsuste isalgatusliku arenguvõime tõstmine lisarahaga. Või üle 100 miljoni euro panustamine haridusse. Lisaks leidsime reaalse rahalise katte ka õpetajate ja lasteaiaõpetajate palgatõusule, mis meie meelest on olnud möödapääsmatu.

Üks märulisemaid teemasid on muidugi maksupoliitika, mis varasemas valitsuses ei tulnud kõne allagi. Leppisime kokku maksureformi, mis toob kaasa 85 protsendi töötajate sissetuleku reaalse kasvu. Kõik kuni keskmist palka teenivad inimesed hakkavad saama iga kuu üle 60 euro rohkem raha tänu sellele, et riik nende maksukoormust vähendab. Samal ajal nihkub maksukoormus jõukamate inimeste vara maksustamisele. Seisame sotsiaaldemokraatidena selle eest, et ebavõrdsust ühiskonnas vähendada. Maksupoliitilised meetmed on selleks kindlasti üks tõhusamaid viise.

Kas midagi jäi siiski ka kripeldama, milles nii

erinevad partnerid kokku leppida siiski ei suutnud?

Tuleb aru saada, et varasemaga võrreldes on uus koalitsioonileping väga minimalistlik. Teeme uut valitsust avatud valitsemise põhimõttest lähtuvalt, mis tähendab, et lepingus ei kirjeldata kümnetel lehekülgedel detailselt lahti kõiki teemasid, millega valitsus tegelema

Meil õnnestus väga olulistes teemades saavutada läbimurre, mille eest oleme kaua seisnud.

hakkab. Leppisime kokku valitsemise põhimõtetes ning töö käigus tuleb uusi teemasid kindlasti lisaks.

Teiseks on koalitsioonivalitsus alati kompromissivalitsus, seda nii heas kui ka halvasti. Heas selles mõttes, et kõikidel valitsustel on sellevõrra suurem ühiskondlik toetus. Teisalt tähendab see, et ükski erakond ei saa koalitsioonileppesse sisse tervikuna oma valimisprogrammi, tuleb otsida

ühiseid lahendusi. Ma usun, et uus valitsus näitas nende läbirääkimistega, et oleme suutelised välja murdma oma kinnistunud lahendusviisidest ning leidma lahendusi, mis sobivad kõigile kolmele. Me tuvastasime probleemi – näiteks madalapalgaliste kõrge maksukoormus – ning leidsime sellele probleemile kolmekesi täiesti uue ja väga hea lahenduse.

Tuleb aru saada, et poliitikas on igal otsusel ja protsessil oma õige aeg, nii-öelda poliitilise avanemise aken. Eelmises valitsuses oli võimatu käsitleda maksupoliitikat, küll aga tegelesime teiste teemadega. Uues valitsuses tegeleme maksupoliitikaga, mõne teise teemaga liigume edasi oluliselt aeglasemalt. Kindlasti jääb mõni teema – tulenevalt sellest, et partnerid on eri meelt – lõpuni lahendamata ja peab ootama järgmist valitsust ehk seda uut poliitilise avanemise akent. Üks selliseid on sotsiaaldemokraatide initsiatiivil vastu võetud ja tänavu jõustunud kooseluseadus. See peab ka juriidiliselt korrektselt rakenduma, et inimesed saaksid ka päriselt oma õigusi teostama hakata. Praeguses

parlamendi koosseisus ma seda poliitilist tahet paraku ei näe.

Palun kirjelda läbirääkimiste protsessi ja ütle, kuidas küll oli võimalik, et see nüüd nii kiiresti läks.

See läks kiiresti ja pingeliselt. Kuna pidasime läbirääkimisi sellisel moel esimest korda ja aega oli vähe, tuli meil kõigil hoo pealt õppida. Eestil oli kiiresti vaja toimivat enamusvalitsust. Kuna ka riigieelarve menetlus ei kannatanud oodata, siis otsustasime tööpoolest pooleteise nädalaga kokkulepeteni jõuda.

Põhimõtteliselt tähendas see, et läbirääkimiste laua taga oli igast erakonnast kõige rohkem kolm inimest. Kokku siis üheksa inimest koos mõningate abimeestega. Suurim koormus oli loomulikult erakondade esimeestel, kes olid kohal kõigi teemade aruteludel ning pidasid paralleelselt ka kolmekesi läbirääkimisi. Lisaks peeti arutelusid erakondade sees, sest enne partneriga vaidlema minemist kuulasime ka oma erakonna valdkonnaeksperte. Et aeg

oli piiratud, siis jäi erakonnasisest kaasamist vähemaks, kui oleksime tahtnud.

Muidugi olnuks endal kindlam tunne, kui oleks saanud mõne teema rahulikumalt läbi arutada, aga poliitikas sünnivad paraku asjad siis, kui nad sünnivad, ja sellisel hetkel tuleb otsused kiiresti langetada.

Kui paljud inimesed, sealhulgas meie valijad, tahtsid näha uut värsket ambitsiooni, muutust Eesti juhtimises, siis eelmise peaministri juhtimisel suudeti edasi minna täpselt nii nagu varem. Ta pani ju sellele ise nime – peenhäälestus.

Arvan, et meie juhtivpoliitikud nii riigikogus kui ka valitsuses jõudsid tubli tulemuseni.

Käis sul peast läbi ka variant, et äkki see plaan ei realiseeru?

Ei. Sellise kindluse andis mulle läbirääkimistel valitsenud positiivne, tulemusele orienteeritud õhkkond. Kolm erakonda otsisid ühiseid kokkuleppekohti ka väga keerulistes küsimustes, nagu maksupoliitika ja integratsioon. Nägime mõistlikku ja konstruktiivset lähenemist, nii et see kindlus oli mul olemas. Pean mainima, et kui maksupaketti ja integratsiooni vaadata, siis sotsiaaldemokraadid saavad ilmselt olla mõlema teema puhul üsna rahul. Suutsime koos IRLiga kokku leppida, et Eestis sündinud lapsed saavad Eesti kodanikeks, ka need, kelle vanemad ei ole Eesti kodanikud. See on teema, millest sotsiaaldemokraadid on juba mõnda aega rääkinud. Või maksupoliitika näide, kus meil tõepoolest õnnestus madalamapalgaliste inimeste maksukoormust järsult vähendada, mitte tegeleda kosmeetikaga. Kui kokkulepped lõpuks sündisid, siis olin positiivselt üllatunud, et hea asi sai kokku. Oli ju ka võimalus, et kokkulepped jäävad oluliselt lahjemaks, et konsensust ei suudeta leida. Et tehakse justkui midagi ära, aga edasiminekut tegelikult napib.

Millisel hetkel oli selge, et senine valitsuskoostöö oli lõppenud ning Reformierakonna praegu enam riiki edasi juhtida ei saa?

Olin juba riigikogu valimiste järel üpris veendunud, et kokkupanav valitsus 2019. aastani vastu ei pea. Selleks olid ühiskondlik ootus ja Reformierakonna ettekujutus valitsuse toimimisest lihtsalt niivõrd erinevad. Kui paljud inimesed, sealhulgas meie valijad, tahtsid näha uut värsket ambitsiooni, muutust Eesti juhtimises, siis eelmise peaministri juhtimisel suudeti edasi minna täpselt nii nagu varem. Ta pani ju sellele ise nime – peenhäälestus.

Rääkisime eelmisel suvel sellest, et koalitsioonilepingu ambitsiooni on tarvis tõsta. Ütlesin ka peaministrile,

et Eesti rahvas ootab meilt suuri samme, aga meie käime nädalast nädalasse koos ja keerame mingeid kruvikesi, kas natuke rohkem kinni või lahti. See ei ole jätkusuutlik. Meie ettepanekuid, mida erakonnategime koalitsioonilepingu täiendamiseks, lihtsalt ei aktsepteeritud või jäeti hiljem realiseerimata. Näiteks

nõudsime õpetajate palgatõusu 120 protsendini Eesti keskmisest. Siis aga nägime, kuidas Reformierakonna ministrite juhtimisel kahe aasta jooksul õpetajate palk suhtena Eesti keskmisesse hoopis langes, kuna rahalist katet sellele ei leitud. Sõnad ja teod käisid eri rada.

Kui pisut lähemasse minevikku kiigata, siis presidendivalimiste kontekstis see murenemine hakkas. Mul on hea meel, et ka IRL jõudis lõpuks arusaamisele, et sellises tiksuvas valitsuses ei ole edu ei nende erakonnal ega Eestil, ja lõpuks me suutsime ühisele otsusele jõuda.

Räägime ministritest. Ühelt poolt oli paljudele üllatus, et selle valitsuse portfelli jagunesid erakondade vahel võrdseks. Teiseks, kuidas kommenteerid meie portfelle ja inimesi neil ametikohtadel?

Kõigepealt arvan, et peaministril oli väga tark jaotada ministrikohad partnerite vahel pariteetselt. See parandab emotsionaalset kliimat, sest kõik partnerid tunnevad ennast võrdsemana. See on oluline emotsionaalne muutus võrreldes varasemaga, kus Reformierakond laias oma partnerite üle.

Mis puudutab meie ministrite meeskonda, siis usun, et tegemist on kõige tugevama tiimiga selles valitsuses. Lähtusin valikul kahest printsiibist. Esiteks sai muidugi määravaks valdkondlik ekspertiis, mis kõigil meie omadel on olemas. Teiseks varasem ministrikogemus. Et tegemist on väga ambitsioonika leppega – meil on sisuliselt kaks aastat kokkulepitud muudatuste elluviimiseks – ning arvestades, et järgmisel aastal on Eesti Euroopa Liidu eesistuja, siis pole valitsusele õpipoisiaga antud. Tahtsin, et meie meeskond oleks kohe valmis härjal sarvist haarama, ja usun, et need viis inimest, kes sellesse valitsusse olid nõus tulema, on selleks kohe ka valmis.

Sotsiaaldemokraatide meeskond on ka portfelli mõttes väga tugev. Saan vastutada iga oma ministri eest ja olen veendunud, et tegu on professionaalsete kogenud inimestega, kellel on ka laitmatu reputatsioon oma töö tegemiseks.

Keskerakond tekitab ilmselt kõigis vastuolulisi tundeid – süüdistused korruptsioonis, avaliku raha väärkasutus ja nii edasi. Kuivõrd on Jüri Ratase juhitud erakond vanast parem?

Sellistesse tegudesse tuleb suhtuda ühemõtteliselt ja Jüri Ratas on nii ka teinud. Igasugune avaliku ressursi väärkasutus on lubamatu, rääkimata otseselt korruptsioonist, mis on kuritegu. Ratas on ka vabandanud tema erakonna liikmeid puudutatavate korruptsioonijuhtumite eest. Ma arvan, et Jüri Ratase väärtusruum on selline, mis meile sotsiaaldemokraatidena sobib oluliselt rohkem kui näiteks Edgar Savisaare väärtusruum.

Eks protsess, mis puudutab Keskerakonna sisulist uuenumist ja juhtimiseärasusi, võtabki aega. Aga Jüri on oma seisukoha öelnud ja astunud esimesi samme, et Keskerakond oleks teistsugune, kui oli varem.

Koalitsioonileppe allkirjastamine

Nimeta palun kolm asja, mida sotsiaaldemokraadid nüüd ära teevad.

Oleme pikalt rääkinud sellest, et Eesti sotsiaalmajanduslik ebavõrdsus on viimaste aastatega tõusnud Euroopa üheks kõrgemaks. Meil tuleb tagada oma inimestele võrdsemad võimalused ning usun, et see valitsus mitme otsuse abil seda ka teeb.

Esiteks muidugi laste ja pere toetamise reform, mille sotsiaaldemokraadid aastal 2014 algatasid. Uuel aastal suureneb lasterikka pere toetus 300 eurole, nii et kolme lapsega pere hakkab 1. juulist saama toetust 500 eurot kuus. See on kindlasti oluline samm laste vaesuse vähendamisel ning motiveerib ka iibe kasvu. Suurema tähelepanuga lastel ja nende

võrdsematel võimalustel loomulikult ka jätkame. Üks oluline valdkond on haridus, mille võrdsematesse võimalustesse panustatakse lähiaastatel üle 100 miljoni euro. Suur osa sellest läheb õpetajatele korraliku palga maksmiseks nii lasteaedades kui ka koolides. Ikka selleks, et lapsed oleks paremini haritud ja hoitud. Ma arvan, et need on ühed olulisemad otsused.

Loomulikult seisab tervise valdkonnas ees jätkusuutliku rahastamise lahenduste otsimine. Me juba liigume selle poole, täiendavat ressursi tervishoidu tuleb juurde, et tagada

Uuel aastal suureneb lasterikka pere toetus 300 eurole, nii et kolme lapsega pere hakkab 1. juulist saama toetust 500 eurot kuus. See on kindlasti oluline samm laste vaesuse vähendamisel ning motiveerib ka iibe kasvu.

lühemad ravijärjekorrad ja inimeste tervis oleks parem. Samal ajal jätkame

Tahtsin, et meie meeskond oleks kohe valmis härjal sarvist haarama, ja usun, et need viis inimest, kes sellesse valitsusse olid nõus tulema, on selleks kohe ka valmis.

tähelepanu pööramist rahvatervisele. Karmistame alkoholipoliitikat, mida Reformierakond seni blokeeris, saame edasi liikuda lahja alkoholi aktsiisitõusuga, et vähendada tarbimist, ning alkoholi reklaami ja müügipiirangutega. Samuti paneme rõhku võitlusele HIV ja narkomaaniaga. Lisaks võtame

luubi alla ülekaalususe. Viime sisse suhkruga magustatud jookide lisamaksu, et suhkrujookide tarbimist eriti just noorte seas vähendada.

Millisena näed sa Reformierakonna ja sotsiaaldemokraatide koostööd?

Reformierakond peab lihtsalt pisut puhkama ja oma ridu sättima. Nad on ise öelnud, et alustavad ka ideelise võrestiku korrastamist. See erakond on nende aastatega muutunud võimuparteiks, kellel on ideoloogiline tuum ja selgroog üleüldse puudunud. Nad on olnud valmis tegema ükskõik mida, et võimul püsida. Seda on nad ka suutnud. Ma arvan, et selline hügustumine on kindlasti nende erakonnale probleem. Eks nad peavad nüüd nuputama, mismoodi järgmine kord võimule tulla, missugustest väärtustest ja ideaalidest kantuna oma tööd edasi teha.

Kahtlemata on neil olnud siiani Eesti riigi juhtimisel oluline roll ja on kindlasti ka edaspidi. See, et vahepeal ollakse opositsioonis ja siis koalitsioonis, peaks olema norm, mitte erand. Nende puhul on see praegu erand ja ma usun, et nad kohanevad sellega. Loomulikult on ka Reformierakonnal häid mõtteid ja küllap me saame nende üle koos arutada, kui nad parlamendi opositsioonierakonnana neid esitavad. Ma loodan, et neist saab tugev opositsioon – see on valitsusele vajalik. See viib riiki edasi ja teeb valitsuse otsused veelgi paremaks. Ma loodan, et nad võtavad oma rolli tõsiselt. Laias laastus ajame ju ühist Eesti asja: ühed valitsuses, teised opositsioonis. ●

SDE uue aasta üritused

Tallinna piirkonna

kolmekuningapäeva pidu

6. jaanuar 2017, kell 19

Beer Garden (Aia 10 / Inseneri 1, Tallinn)

Registreeri üritusele hiljemalt 2. jaanuariks 2017

Lisainfo: Aire Kalaus, 552 8125 või aire.kalaus@sotsdem.ee

Kagu-Eesti uusaastapidu

13. jaanuar 2017, kell 19

Tsireguliina Rahvamaja (Tehase 4, Tsireguliina, Tõlliste vald, Valgamaa)

Registreeri üritusele hiljemalt 5. jaanuariks 2017

Lisainfo: Katre Kikkas, 5822 8203 või katrekikkas@gmail.com

Harju- ja Raplamaa uue

aasta pidu

21. jaanuar 2017, kell 18

Kose Kultuurikeskus (Hariduse 2, Kose, Harjumaa)

Lisainfo: Astrid Ojasoon, 5373 0345 või astrid.ojasoon@gmail.com

Noored Sotsiaaldemokraadid said 24-aastaseks

Detsembris sünnipäeva tähistavate noorsotside jaoks oli 2016. aasta tegus ja täis huvitavaid ettevõtmisi. Esimesel poolaastal kohtuti noorte esindusorganisatsioonide ja eri valdkondade ekspertidega, et kokku koguda head mõtted uue programmi jaoks. Värske ja tulevikku vaatav programm kinnitati maikuus toimunud kongressil, kus ühtlasi valiti ka organisatsiooni uued juhid.

Teisel poolaastal oli fookuses heade mõtete elluviimine ja organisatsiooni liikmete koolitamine. Üheks suuremaks tegevuseks on heategevusprojekt „Too lastele lugemisrõõmu“, millega on viimastel kuudel üle Eesti liitunud üle 70 noore, kes ühiselt koguvad lasteaedadele vajalikke raamatuid. Noorte algatusena läks Tartus käima arutelu „Marjustini poliitikakohvik“. Üle

Eesti korraldatakse simulatsioonide sarja SotsCamp, kus kohapeal omandatud teoreetilised teadmised viiakse järgmise 24 tunni jooksul ka ellu. Samuti on oluline välja tuua ka liikumise #tolerant tekkimist, mis levib üle Eesti ja millega liitub järjest rohkem avatud mõtlemisega inimesi. ●

Noorsotsid osalemas riigi loomise simulatsioonis.

Teeviidil sotsiaaldemokraatiat tutvustamas.

Marjustini poliitikakohvik Tartus.

Töövõrjapäeval kultuuriministril külas.

Noorsotsid erakonna üldkogul.

Noorsotside 24. sünnipäeva tähistamine.

Maksa liikmemaksu ja sõida Brüsselisse Marju Lauristinile külla

Selle aasta viimane Brüsseli reisi võitja on selgunud! Brüsselisse sõidab seekord Kairit Lindmäe Saaremaalt.

Kairiti soov erakonnakaaslastele:

Jõulud on rahu, vaikuse, valguse ja perega koos olemise aeg. Aeg, mil me vaatame tagasi möödunud aastale, analüüsime ja teeme järeldusi, kuidas edasi astuda järgmisse aastasse.

Kallis erakonnakaaslane, leia sinagi see aeg, et olla jõulude ajal koos oma lähedastega, unustades hetkeks kiiruse, mis meid igapäevarutiinis kurnab. Püüa leida oma sisemine rahu ja toekspidamised, millega astuda edasi püstipäi. Rahulikku jõuluaega ja sisukat uut aastat!

Kas sul on liikmemaks makstud?

Liikmemaksu maksmine ei ole mitte ainult põhikirjaline kohustus, vaid annab sulle võimaluse kaasa rääkida erakonna suundades. Liikmemaksu tasumisega toetad oma piirkonna tegevusi ja tugevdad erakonda.

Liikmemaksu suurus:

5 eurot aastas – töötutele, pensionäridele, õpilastele ja üliõpilastele;

10 eurot aastas – erakonna liikmetele, kelle sissetulek on alla 1000 euro ühes kalendrikuus;

20 eurot aastas – erakonna liikmetele, kelle sissetulek on üle 1000 eurot ühes kalendrikuus.

Sotsiaaldemokraatlik Erakond:

EE711010022000260009 SEB Pangas;

EE762200221015674174 Swedbankis

Sinu panus loeb!

	Riigikogu SDE fraktsiooni ase-esimees	Neeru-peakalise hormoon	Ehitusmaterjal	Heinakuhilas	Umbes	Lämmi							
Tüsedus, korpu-lentsus													
Võimlemis-pedagoog (1901-1980)					Oxygen	...liiter (dal)							
Ülbe ning edev (linna)-nooruk													
VASTUS	○	○	○	○	○	VASTUS jätkub							
On siis?				Käibemaks Riik Aafrikas (lühend.)		○	Rock Island	Laulja	○	2 x täht	Täpitäht	SDE Põhja-Viljandi-maa osakonna esimees	Kolm-
Noot			SDE Järva-maa piirkonna esimees Läänemets Ebajumal			○		Riigikogu SDE fraktsiooni liige Lukufirma					
○ SDE aukohtu liige Hānso Maratoni-jooksja				Lühem magamine Soolopala, loik ooperis		○					Isiklik rekord Äge sallimatus		
Tallinna Linnavolikogu SDE fraktsiooni esimees						○	mi-bemoll			Rooma 7	...	Kontaveit	
Mõistus				SDE liige Põhja-Tallinna haldus-kogus Ülemus		○	Mõistus (kõnek.)						Munaroog
Peenut-semine						○		Tuule-Kõnts					
K naaber		... sureb viimasena SDE Tartu-maa piirk. esimees ... Lomp				○			Rohkem Skulptor (1922-1975)				
... and down			"Mõnus ja ..." ("Justament") Eesti ... läänepool-seim laht			○	Spordi-ajakirjanik ... Süvari Öhu-				Alumiinium Norra ansambel		
Näitleja ja lavastaja						VASTUS jätkub Läti maakood	○	○	○	○	○	Einstein Okay	
Helilooja (1928-1975)				SDE Kehitna osakonna esimees Rooma 51						...-dog Raua sümbol			
Lamba-karvad					Tehis, inimese tehtud ese Sekund								
○ Laulja ... Noor								Laste-ekraan					

EESTI RAHVA RISTSÖNAD
RISTIK